

Το 1830 με το πρωτόκολλο του Λονδίνου, ρυθμίστηκε το ελληνικό ζήτημα και συγκροτήθηκε ανεξάρτητο ελληνικό κράτος. Τα σύνορα όμως ήταν περιορισμένα, αφήνοντας έξω από τα όρια του ελληνικού κράτους, ελληνικούς πληθυσμούς και σημαντικές πόλεις, ιδιαίτερα στη Θράκη, στα παράλια της Μ. Ασίας, στον Πόντο αλλά και στην απομακρυσμένη Καππαδοκία.

Ελληνικοί πληθυσμοί και πόλεις στη Θράκη, Μικρά Ασία και Πόντο.

Το 1821, οι ελληνικοί πληθυσμοί των περιοχών αυτών, είχαν υποστεί αρκετές διώξεις από τους Τούρκους.

Η διοίκηση των υπόδουλων Ελλήνων

- Ήταν υπό την ηγεσία του τοπικού μητροπολίτη.
- Διοικούνταν από εκλεγμένους δημογέροντες.
- Από εφόρους που φρόντιζαν για την εκπαίδευση.
- Από επιτροπές των ναών.
- Μόνο στον Πόντο ο μητροπολίτης ήταν κάτω από την εξουσία του τούρκου διοικητή.
- Κατά τον 19ο αιώνα αναπτύχθηκε σημαντική εκπαιδευτική και πολιτιστική δραστηριότητα.
- Ίδρυση Αρρεναγωγείων για τα αγόρια και Παρθεναγωγείων για τα κορίτσια.

Σταδιακά όμως και ιδίως μετά το 1856 οι συνθήκες ζωής τους βελτιώθηκαν μετά από τις μεταρρυθμίσεις που επέβαλλαν οι Μεγάλες Δυνάμεις στην οθωμανική αυτοκρατορία και τις πρωτοβουλίες που ανέπτυξε το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Η Θράκη

- Ήταν χωρισμένη στην επαρχία της Κων/πολης και της Ανδριανούπολης.
- Περιελάμβανε εδάφη έως την Κομοτηνή.
- Είχε συμπαγή ελληνικό πληθυσμό, που όμως αραιώθηκε από τον αναγκαστικό εξισλαμισμό, τις επιδημίες, την στρατολόγηση, τους πολέμους και τον εκβουλγαρισμό των κατοίκων (Αν. Ρωμυλία)
- Παρά τις δυσκολίες είχε ανεπτυγμένη οικονομική δραστηριότητα με εξαγωγές π.χ σιταριού ή καπνών της Ξάνθης.

Μικρά Ασία, Πόντος

- Μετά τις πρώτες μεταναστεύσεις ο πληθυσμός τους αυξήθηκε κατά πολύ.
- Διακρίθηκαν στο εμπόριο και τη ναυτιλία.
- Ίδρυσαν ξακουστά σχολεία, όπως την Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης και το φροντιστήριο της Τραπεζούντας.
- Εξέδιδαν βιβλία και εφημερίδες.
- Την εποχή αυτή παίρνει μεγάλες διαστάσεις το ζήτημα των κρυπτοχριστιανών (Κλωστών)

Καππαδοκία

- Οι Έλληνες της περιοχής προόδευαν πολύ παρά τη γεωγραφική τους απομόνωση και τη βαριά φορολογία.
- Αρκετά βιβλία τυπώθηκαν στα καραμανλίδικα (δηλ. στην τουρκική γλώσσα με ελληνικούς χαρακτήρες)

